

NODAVLAT VA DAVLAT MAKTABLARIDAGI METODIKA TURLARI

Ilmiy rahbar: Kuliyeva Dilshoda Alijon qizi

NamDU jahon tillari fakulteti o'qituvchisi

kulievadilshoda98@gmail.com

G`aniboyeva Sevara Xolmuhammad qizi

Namangan Davlat Universiteti jahon tillar fakulteti talabasi

ganiboyevasevara7@gmail.com

Annotatsiya. Maqolada ta'lim xizmatlari keng miqyosda ommalashib borayotgan bugungi kunda nodavlat ta'lim muassasalarida zamonaviy ta'lim yo'nalishlari asosida rahbar va pedagog kadrlarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish mexanizmlarini takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etishi tadqiq etilgan.

Kalit so'zlar: nodavlat ta'lim, innovatsion faoliyat, ta'lim mazmuni, modernizatsiya.

KIRISH

Nodavlat ta'lim muassasalarida o'quvchilarga do'stona munosabatda bo'lish amaliyotining yanada kengroq ko'lamda joriy qilinishi ta'lim sifatini oshirishda alohida ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, XXI asrda O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanish modelini shakllantirishning muhim sharti hisoblangan innovatsion faoliyatni keng ko'lamda tatbiq etish, ilmiy bilimlarni, yangi texnologiyalarni ta'lim jarayoniga tatbiq etish, xalqaro hamkorlikni yo'lga qo'yish, ta'lim mazmunini rivojlantirishga oid masalalarni hal qilish, innovatsion dasturlar tuzish, diagnostik tahlil o'tkazish, yangi pedagogik texnologiyalarni ishlab chiqish uchun

vaqtinchalik ijodiy guruhlar faoliyatini tashkil etish, ta'limning sifat va samaradorligini oshirish, jamiyat barqarorligi va insonlar farovon turmushining garovi sifatida namoyon bo'lmoqda.

ADABIYOTLAR SHARHI

Bu murakkab jarayon mablag'larni to'g'ri taqsimlash va innovatsion rivojlanish uchun xizmatlar ko'rsatish, monitoring, fan, biznes va ta'lim integratsiyasiga asoslangan.

XXI asrda dunyoning rivojlangan davlatlarida ta'lim mazmunini modernizatsiya ("modernizatsiya-zamonaviylashtirish, takomillashtirish") qilishning asosiy yo'nalishlaridan biri sifatida ta'limda kompetensiyaviy yondashuvni joriy etish masalasiga asosiy e'tibor qaratilmoqda. Bugungi kunda nodavlat ta'lim muassasalarida faoliyat yuritayotgan pedagoglar dunyodagi rivojlangan davlatlarning davlat ta'lim standartlaridagi kompetensiyalarni o'zida singdirishi va faoliyati davomida qo'llay olishi lozim. Jumladan, kommunikativ, axborot bilan ishlash, shaxs sifatida o'zini-o'zi rivojlantirish, ijtimoiy faol fuqarolik, umummadaniy, matematik savodxonlik, fan va texnikayutuqlaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish, chet tilida muloqot qila olish, pedagogik va axborot texnologiyalardan foydalanish, tashabbuskorlik va tadbirkorlik, turli madaniyat va qadriyatlarni tushunish va o'z madaniyatiga ega bo'lish. Kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan ta'lim o'quvchilarda egallagan bilim va malakalarini o'z shaxsiy, kasbiy va ijtimoiy faoliyatlarida amaliy qo'llay olish layoqatlarini shakllantirishga yo'naltirilgan ta'lim hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI VA EMPIRIK TAHLIL

Haqiqatan ham, bugungi kunda dunyoning barcha rivojlangan mamlakatlarda ta'limni modernizatsiyalash jarayonini, uzluksiz ta'lim tizimidagi islohotlarni, yangi qonunchilik normalarini kuzatishimiz mumkin. Tajriba va

kuzatuvlarimiz tahlilidan ma'lum bo'ldiki, ta'lim tizimini modernizatsiya qilishdagi asosiy zaruriyatlar quyidagilarda o'z aksini topadi:

1. Texnogen sivilizatsiya tobora ko'proq ta'lim xizmatlarini, ayniqsa, uzluksiz ta'lim tizimidagi "ta'lim xizmat"larini sifatli tashkil etishni talab qilmoqda.

2. Raqobatbardosh kadrlarga bo'lgan ehtiyoj rivojlangan mamlakatlar nodavlat ta'lim muassasalari tajribasini va zamonaviy rivojlanish tendensiyalari kengroq va chuqurroq o'rganishni talab qilmoqda. Shu sababli ta'limni modernizatsiyalash jarayonining uzluksizligini ta'minlash davlatning ijtimoiy sohadagi ustuvor vazifalaridan biri sifatida qayd etilmoqda. Yoshlarni bugungi kun talabi (chet tillarni mukammal bilish, informatsion yangiliklarni o'zlashtirish) asosida moddiy va ma'naviy rivojlanishi ta'lim, xususan, uzluksiz ta'lim tizimida intellektual rivojlanishni ta'minlash – ijtimoiy va iqtisodiy natijalarga erishish vositasi sifatida qaralmoqda.

3. Innovatsion ta'lim jarayonlarining jadal sur'atlar bilan rivojlanishi, uzluksiz ta'lim tizimida yangi texnologiyalardan foydalanish imkoniyati kengayib bormoqda (masalan, transmilliy ta'lim global alyansi – Global Alliance for Transnational Education – GATE).

4. Ijtimoiy sohada qabul qilingan huquqiy qonunlar va ularning ijrosini ta'minlash uchun nodavlat ta'lim muassasalari faoliyatini chuqur o'rganib chiqishni talab etmoqda.

5. Milliy, mintaqaviy va xalqaro ta'lim sifati va samaradorligini oshirish mexanizmi, diagnostika va baholash, ichki va tashqi nazoratiga bo'lgan talab kuchaymoqda.

XULOSA VA MUNOZARA

Ta'lim xizmatlari keng miqyosda ommalashib borayotgan bugungi kunda nodavlat ta'lim muassasalarida zamonaviy ta'lim yo'nalishlari asosida rahbar va

pedagog kadrlarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish mexanizmlarini takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek ijtimoiy talablar, demokratik tamoyillar, ilg‘or xorijiy tajribalar, ish beruvchining nodavlat ta’lim muassasalarining pedagog kadrlari hamda ta’lim menejerlari kasbiy tayyorgarligiga qo‘yayotgan malakaviy talablaridan kelib chiqib modernizatsiyalash dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Buning uchun albatta, pedagog kadrlar kasbiy kompetentligini rivojlantirishning asosiy yo‘nalishlari sifatida tayanch kompetentlik, faoliyatli-texnologik (instrumental) kompetentlik, maxsus kompetentlik va metakompetentlikning rivojlanishiga alohida e’tibor qaratish zarur.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Angelovski Christe. O‘qituvchilar va innovatsiyalar. – M.: Ta’lim, 2021. – B. 137.
2. Anisimov O.S., Derkach A.A. Umumiy va boshqaruv akmeologiyasining asoslari. – M.: Nauka, 2015. – B. 272.
3. Bezrukova V.S. Pedagogika. – Ekaterinburg: Biznes kitobi, 2014. – 23–41-betlar.
4. Bezrukova V.S. Pedagogika. Loyihaviy pedagogika. – Ekaterinburg: Biznes kitobi, 2016. – S. 344.
5. Gusinskiy E.N. Shaxsni tarbiyalash: o‘qituvchilar uchun qo‘llanma. – M.: Interprax, 2016. – B. 126.